

REGISSEUR GUY WEIZMAN
OVER YARA'S WEDDING

HOE KIJKEN WE NAAR DE ANDER?

INTERVIEWS: YVON VAN APeldoorn | FOTO GUY WEIZMAN: HALIE

In samenwerking met Schauspiel Hannover brengt NITE (Club Guy & Roni + Noord Nederlands Toneel) vanaf dit voorjaar de grote interdisciplinaire voorstelling *Yara's Wedding* op de planken: een (bijna) musical over het framen van de ander op basis van afkomst, kleur, cultuur, geaardheid en sociale status. Hoe kijken we naar 'de ander' en wat vindt die ander daarvan? Kunnen we (culturele) verschillen overbruggen – en hoe dan? Durven we onze vooroordelen echt te bevragen? Of zijn we daar misschien te politiek correct voor geworden? In *Yara's Wedding* onderzoekt regisseur Guy Weizman met een veertienkoppige internationale cast van acteurs en muzikanten hoe we er vandaag de dag voorstaan, tegen het decor van een bruiloft die afstevent op een onvermijdelijke clash.

Het script is geschreven door vier schrijvers: jullie 'eigen' toneelschrijver Rik van den Bos, die eerder al de teksten schreef voor o.a. *Brave New World* en *The Underground*, de Duitse schrijfster Antigone Akgün, redacteur van de Groene Amsterdammer Rasit Elibol en Mohamedou Ould Slahi, de Mauritaanse schrijver die veertien jaar in Guantánamo Bay gevangenzat en tegenwoordig als writer in residence verbonden is aan NITE. Waarom vier schrijvers voor één script?

“Zo'n meerstemmig script, waarin verschillende perspectieven gerepresenteerd worden, is moediger. Er is ruimte om meer te durven en de dingen steviger te benoemen. De schrijvers komen uit verschillende delen van de wereld, drie van hen hebben een Arabische achtergrond. Ook de acteurs hebben diverse culturele achtergronden. Ze spreken Engels, Nederlands, Duits en Arabisch. En al die talen spreken ze ook, door elkaar, in de voorstelling. Ik vind het fantastisch om acteur Sanne den Hartogh bijvoorbeeld ineens in het Duits tekeer te horen gaan.”

“Als ik jouw taal niet spreek, als ik jouw cultuur niet ken, hoe kan ik jou dan toch begrijpen? Hoe kan ik de woorden vinden om jou te vinden?”

Waarom heb je zoveel talen nodig om dit verhaal te vertellen?

“Ik heb eigenlijk altijd veel talen nodig, ik mix niet voor niets altijd meerdere disciplines, ik maak graag gebruik van alle middelen die ik tot mijn beschikking heb. Deze voorstelling gaat over de moeite die we moeten doen om met elkaar te communiceren, om onze verschillende perspectieven met elkaar in gesprek te laten gaan. Over hoe je soms buiten je frame moet proberen te stappen wanneer je contact wil maken met iemand uit een andere denkcultuur: als ik jouw taal niet spreek, als ik jouw cultuur niet ken, hoe kan ik jou dan toch begrijpen? Hoe kan ik de woorden vinden om jou te vinden? Het is wat ik mijn hele leven al probeer. Ik spreek vijf talen en versta er zeven, daarnaast spreek ik ook nog verschillende discipline talen. Ik doe mijn best, bedoel ik.”

Een vriendengroep maakt iets ingrijpends mee en valt vervolgens uit elkaar. Twaalf jaar later komen ze voor het eerst weer allemaal samen, op de bruiloft van twee van hen.

Dat klinkt eigenlijk ook wel als een leuk gegeven voor een Netflix-serie. Hoe past jouw thematiek hierin?

“De jongeren zijn opgegroeid in een idealistische omgeving; een kunstmatig project, waarin allerlei families van verschillende nationaliteiten en achtergronden bij elkaar zijn gebracht. Rijk en arm, zwart en wit, meer en minder geprivilegieerd; iedereen woont in een even groot huis, iedereen heeft dezelfde kansen. Wanneer er tijdens een kampeerfeestje – precies tien jaar na 9/11 – brand uitbreekt in een verlaten landhuis en de vader van een van de jongeren aangezien wordt voor de brandstichter en hardhandig wordt gearresteerd, barst hun veilige bubbel. Ze 'ontdekken hun huidskleur' en leren hoe de wereld naar hen kijkt. De val is hard en hun vriendschap blijkt er niet tegen bestand. Twaalf jaar later is het Yara, die een poging doet om iedereen weer bij elkaar te brengen. Zij staat voor de verzoening, voor de

intuïtie, ze is het meest vergevingsgezind. Het weerzien van de vrienden begint stroef en voorzichtig, maar naarmate de avond vordert en de alcohol vloeit (*in vino veritas*) komen de waarheden en overtuigingen boven tafel. Niemand gaat naar bed totdat alles is gezegd.”

Je hebt je voor de voorstelling laten inspireren door een boek uit 1978: *Orientalism*, van de Palestijns-Amerikaanse hoogleraar Edward Said. De term 'oriëntalisme' verwijst naar de verheven manier waarop het Westen al eeuwenlang naar het (Midden-)Oosten kijkt en hoe dat kolonialisme en racisme in de hand heeft gewerkt.

“Ja. Het is een belangrijk boek, dat heel duidelijk uitlegt hoe het exotische beeld dat het Westen van het Oosten heeft geschapen, voor ongelijkheid heeft gezorgd. Maar het oriëntalisme is niet ontstaan vanuit een slechte intentie. Die wetenschappers die naar het Oosten afreisden om de cultuur te bestuderen en daar verslag van te doen, deden dat niet met verkeerde bedoelingen. Het was een eerste stap in het zoeken naar contact, ze probeerden een brug te bouwen. Dat pakte verkeerd uit; het werd een eenrichtingsbrug. Omdat die wetenschappers niet anders konden kijken dan door hun witte, westerse bril. Je perspectief bepaalt wat je ziet. Het is heel moeilijk om de wereld te bekijken vanuit het perspectief van iemand anders. Helemaal als iemand ver van je afstaat; hoe een orthodox-joodse vrouw met twaalf kinderen, die nauwelijks haar huis uitkomt, tegen het leven aankijkt, dat gaan jij en ik nooit begrijpen. Maar dat betekent niet dat we het niet toch moeten proberen.

Toen Roni en ik vorig jaar in India waren, bekeken we de wereld daar ook met onze oriëntalistische blik. Tot iemand zei: 'Ja, er is hier heel veel mis, maar *back off*, want jullie bekijken het op de verkeerde manier. En trouwens, het is bij jullie niet veel beter!' We moesten ons echt even vasthouden aan de bank, want hij had zo verschrikkelijk gelijk. Ook daarom is het zo belangrijk om andere perspectieven te blijven onderzoeken, omdat we daarmee ook iets leren over onszelf.”

Je voorstellingen gaan vaak – impliciet of expliciet – over inclusie en het verbinden van mensen en culturen. Zie je dat als een taak?

“In het begin vond ik het een beetje eng, ik dacht: ga ik nou alleen nog maar dit verhaal vertellen? Maar zo is het. Ik kan bijvoorbeeld geen repertoire meer regisseren met misogynie verhaallijnen, daar zou ik alles aan moeten veranderen. Bij NITE werken we bijna altijd met nieuw geschreven teksten. Want waarom zouden we oude dingen reproduceren, als we juist nieuwe verhalen nodig hebben? Het betekent ook een uitdaging om geen bekende titels te brengen, want het publiek houdt op zich van herkenbare dingen. De herkenbaarheid van onze voorstellingen zit in andere dingen, zoals de toegankelijke vibe. *Yara's Wedding* is een musical!”

Een 'bijna-musical', zo wordt het genoemd op de website.

“Oké, dat vind ik ook goed. Maar er wordt dus gezongen. En hoe! We hebben acht *amazing singers*, onder wie Sarah Jannah en Karima El Fillali, die worden begeleid door Slagwerk Den Haag en toetsenist Jochem Braat. Je weet niet wat je hoort. Het wordt een confronterende voorstelling over een ongemakkelijk onderwerp, verpakt in een vette muzikale show. Met veel humor, want humor helpt uiteindelijk het beste tegen pijn. En laat dat maar aan Rik van den Bos over.” ➤

SARAH JANNEH

actrice, zangeres
(en deelnemer *Wie is de Mol?* 2023)

“Ik vind het heel bijzonder om in deze productie te spelen, met een 50 procent black cast. En dat het daar ook over gaat. Het is heel inspirerend, al die verschillende levens en achtergronden en etniciteiten bij elkaar. Er is veel herkenning, ook in het stuk. Het eerste deel speelt zich af precies tien jaar na 9/11. De personages zijn daar niet zo mee bezig, in tegenstelling tot hun ouders. Het zijn tieners; de recente dood van Amy Winehouse is belangrijker. Zo was dat voor mij ook, ik heb ongeveer dezelfde leeftijd als mijn personage. Ik speel de rol van Monica, het zusje van Sebastian (die met Yara gaat trouwen, red.). We hebben een witte moeder en een Marokkaanse vader, die door omstandigheden en racisme aan lager wal is geraakt. Ook dat is wat ik ken: mijn vader komt uit Sierra Leone. Hij woonde in een asielzoekerscentrum en mijn moeder werd verliefd op hem. Ze trouwden en kregen mij, maar zijn ook vrij snel weer gescheiden. Het ‘nette’ Brabantse dorp waar we woonden kon helemaal niet omgaan met vluchtelingen en asielzoekers. De omgeving heeft heel lang tegen mijn vader gezegd: ‘Jij bent gek.’ Ja en dan wordt iemand gek. Hij moest daar weg, hij is verhuisd naar Amsterdam. Twee jaar geleden is hij overleden. ‘Thuis’, in Sierra Leone.”

KATHERINA SATTLER

actrice (Schauspiel Hannover)

“Ik speel Greta, die uit een rijke, geprivilegieerde familie komt en heimelijk verliefd is op Yara. Ze is sociaal geëngageerd en wil mensen helpen. Later in haar leven werkt ze dan ook bij een NGO voor mensenrechten; ze probeert goede dingen te doen. Dat is een belangrijk thema in deze voorstelling: wat is goed? We denken dat we helpen, maar helpt het ook? Houden we met liefdadigheid niet juist de ongelijkheid in stand? Welke rol speelt het ego? Greta is voortdurend bezig op een filosofische manier te doorgronden hoe het zit met huidskleur en racisme in de wereld. Intussen behoort ze als homoseksuele vrouw zelf ook tot een minderheidsgroep en loopt ze tegen haar eigen problemen aan. We proberen in deze voorstelling te laten zien hoe we als mensen met elkaar omgaan, met al onze mini-vooroordelen en mini-agressie en de speldenprikken die we elkaar bewust en onbewust geven. Ik denk dat we met deze diverse groep performers in staat zijn om op een humor- en hoopvolle manier de pijnpunten te benoemen. Wat ik persoonlijk heel leuk vind aan deze productie is dat we meerdere talen spreken in de voorstelling. Ik ben nu Nederlands aan het leren!”

LORADENIZ

componist

“Zeven jaar geleden ben ik naar Nederland gekomen voor mijn master en sindsdien woon ik in Amsterdam. Het is de eerste keer dat ik aan zo’n grote productie werk. Het is een musical, er moet veel gecomponeerd worden. Gelukkig heb ik hier ook ontdekt hoe snel ik nummers kan schrijven! Ik denk dat het komt omdat ik zoveel vertrouwen krijg. Guy respecteert wat ik doe, hij geeft me de ruimte, maar biedt tegelijkertijd structuur; hij schrijft de globale songteksten, dus ik hoef niet *from scratch* te beginnen. Het thema van de voorstelling is bekend terrein, ik kan me aardig inleven in Yara’s situatie. Mijn familie woont in Istanbul. Ik heb ervoor gekozen om weg te gaan, niet voor de lol, maar vanwege de politieke situatie in Turkije waardoor ik me als muzikant niet zo vrij kon uiten als ik zou willen. Ik had mijn bachelor klassieke piano gehaald, en was inmiddels overgestapt naar *contemporary music*. Mijn familie heeft me altijd gestimuleerd: ‘*Art is your golden bracelet*,’ zeiden ze. Ze weten dat Nederland een betere en veiligere plek voor me is. Maar waar ik thuishoor weet ik niet. Niet hier en niet daar. Een plek vinden die als thuis voelt, dat wordt waarschijnlijk de zoektocht van mijn leven.”

MOHAMEDOU OULD SLAHI

schrijver

“Het is geweldig om onderdeel te zijn van deze familie. De manier waarop deze voorstelling tot stand komt, met het hele team van schrijvers, producers, artiesten, technici, dramaturgen en de regisseur, voelt als de conceptie van een kind. Het stuk gaat over vele jaren van framing en over het karikaturale imago van *the other* – in dit geval de mensen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Het Westen is bijzonder slecht geïnformeerd over de Arabische wereld. Heel veel mensen, ook hier in Nederland en Duitsland, dealen nog steeds dagelijks met de consequenties van het oriëntalisme. Het feit dat vluchtelingen uit Afghanistan anders worden behandeld dan vluchtelingen uit Oekraïne, is gebaseerd op het uitgangspunt dat mensen niet gelijk zijn. Daar moeten we het over hebben.”

NITE YARA’S WEDDING

TRY-OUTS

DO 2 EN VR 3 MRT, 20.15 UUR

PREMIÈRE

ZA 4 MRT, 20.15 UUR

DO 16 T/M ZA 18 MRT, 20.15 UUR
WO 17 T/M ZA 20 MEI, 20.15 UUR
SPOT/STADSSCHOUWBURG

